

۲- سازنده آهنگ: قدیمی

۳- سراینده شعر آهنگ: مولانا - حافظ

۴- گام دربر گیرنده آهنگ تصنیف: نوا

۵- ضرب آهنگ: $\frac{6}{8}$

۶- گوشه ها و تیکه های شکل دهنده ساختار تصنیف:

الف: درآمد نوا

ب: گردانیه

پ: نهفت

ت: گوشت^(۱)

۷- جدول نمایش نت شاهد گوشه های شکل دهنده تصنیف در گام های مختلف:

چپ کوک		راست کوک		
گام Sol	گام Fa	گام Re	گام Do	نام گوشه
La	Sol	Re	DO	درآمد نوا
Do	Si _b	Fa	Mi _b	گردانیه
Mi	Re	La	Sol	نهفت
La	Sol	Re	Do	گوشت

۱ - گوشه گوشت بوسیله نگارنده به ساختمان تصنیف اضافه شده و در اصل تصنیف موجود نیست.

شعر تصنیف

گوشه‌های شکل‌دهنده ساختار تصنیف

- | | | | |
|--|-------------|---|--------------|
| <p>درآمد نوا</p> <p>(چهارم به هفتم و ششم و هفتم و اوّل)</p> | <div></div> | <p>۱- رَفْتَم در میخانه حبیبم، رَفْتَم در میخانه حبیبم</p> <p>۲- خوردم دو سه پیمانه، خوردم دو سه پیمانه</p> <p>۳- من مست و تو دیوانه حبیبم،</p> <p>۳- من مست و تو دیوانه حبیبم</p> <p>۴- ما را که بَرَد خانه، ما را که بَرَد خانه</p> | |
| | | <p>۵- دلبرِ عزیز، شوخِ با تمیز، بَرخیز و بریز</p> <p>۶- زان می که جوان سازد، عشقم به تو پردازد</p> <p>۷- زان می که جوان سازد، عشقم به تو پردازد</p> | |
| | | <p>گردانیه و فرود به نوا</p> <p>(سوّم به اوّل)</p> | <div>2</div> |
| | | <p>نَهْفَت و فرود به نوا</p> <p>(پنجم به اوّل)</p> | <div></div> |
| <p>گُوشَت و برگشت به نوا</p> <p>(اوّل نوا به چهارم از طرف بَم)</p> | <div></div> | <p>۱۲- ساقیا می بده، ساقیا می بده</p> <p>۱۲- غم مخور از دشمن و دوست</p> <p>۱۳- که به کامِ دلِ ما، که به کامِ دلِ ما،</p> <p>۱۳- آن بشد و این آمد</p> | |
| <p>گردانیه و برگشت به نوا</p> | <div></div> | <p>۱۴- تو مگر ماهِ نکو رویانی، تو مگر شاهِ پری رویانی</p> <p>۱۵- دلبرِ عزیز، شوخِ با تمیز برخیز و بریز</p> <p>۱۶- زان می که جوان سازد، عشقم به تو پردازد</p> <p>۱۷- زان می که جوان سازد، عشقم به تو پردازد</p> | |

بخش و تجزیه شعر بر اساس ضرب آهنگ $\frac{6}{8}$

در صورتیکه کلماتِ ابیاتِ شعر تصنیف مذکور را بر اساس میزانهای دو ضربی (در هر میزان دو نت سیاه نقطه دار) به گونه‌ایی جداسازی و تفکیک کنیم تا ضربِ اوّل هر میزان و بخشِ اوّل کلمه (یا نیم کلمه) ایی از شعر منطبق شوند، باید به صورت زیر بشماریم:

(۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶)

پس هنجو برای اجرای صحیح ضرب آهنگ، باید کلیه کلمات یا نیم کلماتی که در یک میزان قرار گرفته را در زمان ۲ ضرب اجرا نماید.

مثلاً: برای کلمات:

(زان مــــی که جـــــوان) = یک میزان ۲ ضربی
(۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶)

و برای نیم کلمات:

(من مَسْتُ و تــــودی) (و ا نـــــه حَبِیـــــم) = دو میزان ۲ ضربی
(۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶) (۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶)

میزانهایی که ضد ضرب وجود دارد با علامت □ مشخص شده است، اوّل به تعداد علامت شماره بدهید و سپس آغاز کلمه را روی ضربِ بعدی منطبق کنید و بخوانید:

(تو آ گ ر) □ □ □
(۱ ۲ ۳)
ضرب اوّل

(۴ ۵ ۶)
ضرب دوّم

و در بعضی از میزانها، شمارش برای اجرای صحیح ضد ضرب موجود به صورت زیر می باشد.

(س ا ق ی) □ □
(۱ ۲ ۳)
ضرب اوّل

(۴ ۵ ۶)
ضرب دوّم

در واقع می توان گفت که در این نوع میزانها، کلمه یا نیم کلمه از روی قسمت آخر ضربِ اوّل شروع شده است. آموزگار با اجرای یک ریتم ساده $\frac{6}{8}$ مسئله را برای شما روشن خواهد نمود.

جدول نمودار بخش و تجزیه کلمات شعر بر اساس ضرب آهنگ $\frac{6}{8}$

ردیف	میزان اول	میزان دوم	میزان سوم	میزان چهارم
۱	رَفْتَم دَرِ می	خانه حبیبم	رَفْتَم دَرِ می	خانه حبیبم
۲	خوردم دو سه پی	مايه	خوردم دو سه پی	مايه
۳	من مَسْت و تو دی	وانه حبیبم	من مَسْت و تو دی	وانه حبیبم
۴	ما را که بَرَد	خانه	ما را که بَرَد	خانه
۵	دلبر عزیز	شوخ با تمیز	برخیز و بریز	
۶	زان می که جوان	سازَد	عِشْقَم به تو پَر	دازَد
۷	زان می که جوان	سازَد	عشقم به تو پَر	دازَد
۸	□ □ □ تو اگر	عشوه بَر	□ □ □ تو اگر	عشوه بَر
۹	خسرو پَر	ویز گنی		
۱۰	□ □ □ همچو فَر	هاذُ رَوَم	همچو فَر	هاذُ رَوَم
۱۱	از عقب	کوه کَنی		
۱۲	□ □ ساقیا	می بده	□ □ ساقیا	می بده
۱۲	غم مَخور آز	دُشمن و دوست		
۱۳	□ □ که به کا	م دلِ ما	□ □ که به کا	م دلِ ما
۱۳	آن بشد و	این آمد		
۱۴	□ □ تو مگر	ماه نِکو	رویانی	
۱۴	□ □ تو مگر	شاه پری	رویانی	
۱۵	دلبر عزیز	شوخ با تمیز	برخیز و بریز	
۱۶	زان می که جوان	سازَد	عشقم به تو پَر	دازَد
۱۷	زان می که جوان	سازَد	عشقم به تو پَر	دازَد